

ชื่อโครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อการ
เปลี่ยนแปลงด้าน เศรษฐกิจและสังคม : กรณีศึกษา
บ้านหินแตก ตำบลนางาม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัด
ลพบุรี

ชื่อผู้ทำโครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นางสาวจริยา ชูสอน
คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

..... ประชานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลภ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชัยสิทธิ์ ชัยศรีรัตน์)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในชุมชน
และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้าน เศรษฐกิจและสังคมของ
ครอบครัวและชุมชน การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยภาคสนามที่ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพเป็นหลัก
และใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณประกอบ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
เป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เชิงคุณภาพและแบบสอบถามอย่างสั้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยสอบถาม
หัวหน้าครัวเรือนที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและสมบูรณ์ที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า บ้านหินแตกตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2454 โดยมีชาวบ้านจากจังหวัดลพบุรี
ราชธานี และหมู่บ้านใกล้เคียงอพยพมาตั้งถิ่นฐานเพื่อหาพื้นที่ทำกิน เนื่องจากบ้านหินแตกเป็น
หมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำ ดินที่ป่า และพื้นที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ ดังนั้นในยุคแรกการผลิตจึงเป็นการผลิต
เพื่อยังชีพ เมื่อการคมนาคมสะดวกขึ้น ประกอบกับนโยบายรัฐส่งเสริมสินค้าเกษตรส่งออก ทำให้
ชาวบ้านเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อยังชีพเป็นการผลิตเพื่อขาย โดยการปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง
และปลูกอ้อย ตามลำดับ การปลูกพืชเศรษฐกิจเหล่านี้จะเปลี่ยนจากพืชที่มีราคาต่ำไปปลูกพืชที่มี
ราคาสูงกว่า และปัจจุบันชาวบ้านหินแตกที่มีที่ดินทำกินจะปลูกอ้อยทุกครอบครัว

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชเศรษฐกิจจากการปลูกบอ เป็นการปลูกมันสำปะหลัง และการปลูกอ้อย มีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.86, 18.73 และ 74.41 ตามลำดับ และมีรายจ่ายในด้านการลงทุน รายจ่ายในชีวิตประจำวัน และรายจ่ายในการซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น ทำให้มีหนี้สินตามมา โดยเฉพาะหนี้สินที่กู้ยืมมาใช้ในการลงทุน

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของชุมชนการบริโภคของชาวบ้านเปลี่ยนจากการพึ่งพิงธรรมชาติมาเป็นการซื้ออาหารจากร้านค้า และรถมอเตอร์ไซด์เริ่มมาบริโภค เนื่องจากต้องรีบไปทำงานในไร่ไม่มีเวลาหาอาหาร ชาวบ้านมีหนี้สินมากขึ้น เกิดจากการกู้ยืมมาลงทุนและเปลี่ยนจากแหล่งเงินกู้ภายในหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินกู้นอกหมู่บ้าน การอพยพแรงงานไปทำงานนอกหมู่บ้านลดลง เนื่องจากการจ้างงานภายในหมู่บ้านมากขึ้น

ผลกระทบด้านสังคมของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก การช่วยเหลือแรงงานในไร่นาของสมาชิกในครอบครัวยังมีอยู่ แต่การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ที่มีต่อลูกมีน้อยลง เนื่องจากพ่อแม่ต้องรีบไปทำงานในไร่ตั้งแต่เช้า และกลับค่ำไม่มีเวลาอยู่กับลูก ดังนั้นบทบาทในการอบรมสั่งสอนส่วนใหญ่จึงเป็นบทบาทของครูในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การช่วยเหลือเมื่อยามเจ็บป่วย ยังมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนเดิม แต่การช่วยเหลือแรงงานในไร่นาน้อยลง เนื่องจากต้องรีบไปทำงานในไร่ของตนเอง

ผลกระทบด้านสังคมของชุมชน ในด้านการช่วยเหลือกันเมื่อยามเจ็บป่วย และการช่วยเหลือในงานประเพณียังมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนเดิม แต่มีเวลาในการช่วยเหลือน้อยลง การช่วยเหลือด้านแรงงานในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้เปลี่ยนจากระบบการลงแขกเป็นการจ้างแรงงาน เนื่องจากแต่ละคนต้องรีบทำงานในไร่ของตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านมีเวลาเข้าร่วมประชุมและเข้าร่วมทำกิจกรรมพัฒนาน้อยลง แต่มีส่วนร่วมในการสมทบเงินมากขึ้น

INDIVIDUAL PROJECT TITLE : THE EFFECTS OF LAND USE CHANGES ON SOCIO-
ECONOMIC : A CASE STUDY OF BAN HINTAEK.
MANACHAKEEREE DISTRICT KHON KAEN PROVINCE
AUTHOR : MISS JARIYA SHOOSORN
INDIVIDUAL PROJECT ADVISORY COMMITTEE :

Dusadee Ayuwat Chairman
(Assistant Professor Dusadee Ayuwat)

Chalit Chaikanchit Member
(Mr. Chalit Chaikanchit)

ABSTRACT

The objectives of this study are to determine the trend of changes in community land use and the effects they have on the economical and social changes of a family and a society. The research part of the work was carried out in the field by using the combined method of qualitative and quantitative research. In collecting the data both qualitatively and quantitatively, the researcher spent a period of 2 months interviewing and distributing questionnaires. In order to gain the most accurate and complete information, both research methods were done through the heads of the family where changes in land use habits had occurred.

The result of the research indicated that Ban HintaeK was founded in 1911 by its early settlers who migrated mainly from Ubon Rachathani province and nearby villagers. As a village surrounded by large forest, abundant water resources and rich cultivating land, the early settlers of Ban HintaeK simply survived through their own agricultural products. Not is was only after the village's

transportation system had improved, and the government had allowed more agricultural goods to be exported than the producing merely to serve the sufficient needs of the family, they began producing for sale. Pretty soon plant like kenaf, cassava and sugarcane were rising in price. Today, practically every household at Ban Hintaek earns their living by producing sugarcane.

As far as economical changes within a society was concerned, the study indicated that there was a big change in villagers consumption habits. Instead of growing their own food like they used to, they began to buy food from a local market and some motorcycle vendors. This was because they had to work hard on their own farms and had no time to grow food for themselves. With more investment and spending along the way, the villagers were falling deeper into debt. In the beginning they were borrowing money from one another within their village but pretty soon external loan became an important source. The study also showed that the number of villagers migrating for outside work has decreased due to the need to hire more people to work in the farms within their own village.

As for the social changes among the family, the study indicates that exchange of labour among family members still widely exists. However, due to the lack of time to spend with their children (because they have to go to work very early in the morning) the interaction between parents and child among the villagers has began to disappear. Therefore, the role of responsibility for bringing up young children depends mainly on the school teachers. In terms of family relations, the study indicates that there is still a great deal of help and support during sickness or when any family member or close relatives were having problem financially. However, the labour support between family members began to deteriorate because most of the time they were too busy working in their own farms.

Time was also an important criteria in constituting social change within a society. As the study indicates although family relationships during sickness and festive seasons, the villagers spent less time helping each other in the field. Instead of exchanging their labour like before, they hired their own labourers. And because they were too busy with their own farms, they also had less time to participate in any rural development activity. Though the number of people participating in the village money saving participating in the village money saving scheme show some sign of improvement.

In terms of economical changes within a family the study indicated that there was an increasing percentage of income from 6.36% to 18.73% to about 74.41% among families who had changed from growing kenaf to cassava and sugarcane. Through their income increased, their expenses were also increased. They in turn started to invest and spend more on daily bases and on convenient goods. At the end, they has mostly fallen deeper in dept with loans to cover their own expenses.